

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРОПИВНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Схвалено
кафедрою музично-теоретичних

Затверджено

та інструментальних дисциплін

Ректор _____

Протокол №   1   від

О.А.Семенюк

« 29 »   серпня   2016 р.

«   »   2016 р.

Завідувач кафедри
_____

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни «**ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ МУЗИКИ**»

(західноєвропейська)

для студентів 1 курсу мистецького факультету

денної форми навчання

укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра

Галузь знань: **0202. МИСТЕЦТВО**

напряму підготовки: **6.020204. МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО.**

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної музики» (західноєвропейська) складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямку (спеціальності) **6.020204. «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»**.

Історія зарубіжної (західноєвропейської) музики – один з етапів об'ємного курсу зарубіжної музики, який вивчається у вищому навчальному закладі.

Велика й багатогранна виховна роль курсу історії західноєвропейської музики в процесі підготовки вчителя-музиканта широкого профілю й педагога-пропагандиста.

Історія західноєвропейської музики вважається проблемним курсом, який будується на широкому історичному тлі вивчення музичних творів, Його предметом є процес розвитку музичної культури.

ПРЕДМЕТОМ вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної музики» є загальні теоретичні та методологічні питання історії музики в її соціологічному та історичному аспектах, розраховані на ознайомлення студентів з провідними музичними жанрами, формами, напрямками і стилями, на з'ясування їхніх характерних рис і ролі сучасного музичного мистецтва в розвитку багатонаціональної культури.

Курс історії західноєвропейської музики та музичної літератури займає чільне місце серед дисциплін, що вивчаються на мистецьких та музично-педагогічних факультетах педагогічних університетів.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ. Досягненню поставленої мети і завдань значно сприяють міждисциплінарні зв'язки, встановлювані між близькими за змістом музичними дисциплінами, як історія української та зарубіжної музики (російської), музичної культури ХХ і ХХІ століть, музичного фольклору; музично-теоретичними предметами (елементарна теорія музики, сольфеджіо, гармонія, аналіз музичних творів, поліфонія); літературою, географією, історією нового світу та філософією.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. МУЗИЧНА КУЛЬТУРА НІМЕЧЧИНИ ТА АВСТРІЇ XVII – XVIII СТОЛІТЬ
2. ВІДЕНСЬКИЙ КЛАСИЦИЗМ
3. РОМАНТИЗМ У МУЗИЦІ (ранній романтизм)
4. РОМАНТИЗМ У МУЗИЦІ (зрілий романтизм)
5. РОМАНТИЗМ У МУЗИЦІ (пізній романтизм)
6. ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА КІНЦЯ XIX ПОЧАТКУ XX СТОЛІТЬ.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія зарубіжної музики» (західноєвропейської) є:

- сприяти підготовці висококваліфікованих, професійно зрілих музикантів-педагогів, які добре знають музичну класику та народну творчість минулого й сучасного;
- вміти самостійно орієнтуватися в проблемах музичного мистецтва; - чітко уявляти історичні шляхи та перспективи розвитку музичного мистецтва;
- формувати художній смак студентів;
- допомагати їм оволодіти науково-обґрунтованими критеріями оцінки нових або маловідомих музичних творів.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної музики» (західно-європейської) є:

- набуття знань про основні етапи розвитку зарубіжної музичної культури в їхньому історичному зв'язку;
- вивчення творчої спадщини окремих композиторів;
- пізнання характерних рис музичного стилю та музичних жанрів;
- засвоєння історико-теоретичних понять;
- опанування музичним матеріалом;
- формування музично-образних уявлень.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- глибоко теоретичний матеріал з курсу «Історія зарубіжної музики»;
- специфіку розвитку музичного мистецтва;
- кардинальні напрямки і тенденції розвитку музичного мистецтва;
- історичні шляхи розвитку різножанрової музики;
- музичні теми з курсу

вміти:

- логічно і послідовно викладати засвоєний матеріал, пов'язуючи його з раніше вивченим;
- бачити міжпредметні зв'язки;
- наводити приклади, коментувати їх, порівнювати з фактами історії музики різних народів та сучасного музичного мистецтва;
- застосовувати теоретичні знання у виконавській практиці;
- використовувати науково-дослідницькі праці у написанні рефератів, доповідей, повідомлень;
- аналізувати дослідницькі концепції провідних учених;
- періодизувати етапи історії розвитку музичного мистецтва;
- розкривати закономірності розвитку музичного мистецтва;
- самостійно опрацьовувати окремі теми з курсу;
- виконувати напам'ять музичні теми з курсу (співати у супроводі інструмента або без супроводу, грати на інструменті), визначати на слух;
- підготувати художньо-педагогічний аналіз (музичного твору);
- визначати форму музичних творів, засоби музичної виразності (лад, тональність, фрази, кульмінації, темпо-ритмічну структуру і т.п.);
- працювати з основною та допоміжною літературою в бібліотеці, інтернеті.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 год., 3 кредити ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. МУЗИЧНА КУЛЬТУРА НІМЕЧЧИНИ ТА АВСТРІЇ XVII – XVIII СТОЛІТЬ

Лекція 1. Творчість Й.С.Баха і Г.Ф.Генделя.

Лекція 2. Творчість Й.Гайдна.

Змістовий модуль 2. ВІДЕНСЬКИЙ КЛАСИЦИЗМ

Лекція 3. Творчість В.А.Моцарта.

Лекція 4. Музична культура Великої французької революції. Творчість

Л.Бетховена.

Змістовий модуль 3. РОМАНТИЗМ У МУЗИЦІ (ранній романтизм)

Лекція 5. Творчість Ф.Шуберта.

Лекція 6. Італійська опера першої половини ХІХ століття. Творчість Дж.Россіні.

Лекція 7. Німецька музична культура першої половини ХІХ століття. Творчість Ф.Мендельсона-Бартольдї.

Лекція 8. Французька музична культура першої половини ХІХ століття. Творчість Г.Берліоза.

Змістовий модуль 4. РОМАНТИЗМ У МУЗИЦІ (зрілий романтизм)

Лекція 9. Польська музична культура ХІХ століття. Творчість Ф.Шопена.

Лекція 10. Угорська музична культура ХІХ століття. Творчість Ф.Лїста.

Лекція 11. Німецька музична культура другої половини ХІХ століття. Творчість Й.Брамса.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Галацкая В.С. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.І. – М., 1985. – 351 с.
2. Галацкая В.С. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.ІІІ / Под ред. Е.М. Царевой. – М., 1977. – 560 с.
3. Гивенталь И.А., Щукина-Гингольд Л.Д. Музыкальная литература. Вып.ІІ. – М., 1984. – 442 с.
4. Гивенталь И.А., Гингольд Л.Д.. Музыкальная литература. Г.Ф. Гендель, И.С.Бах. – М., 1986. – 443 с.
5. Грубер Р.И. Всеобщая история музыки. Ч.І. – М., 1965. – 384 с.
6. Дїдич Г.С. Історія західноєвропейської музики. Ч.І. – Кіровоград, 2005. – 226 с.
7. Друскин М. История зарубежной музыки второй половины ХІХ века. Вып. ІV. – М., 1976. – 519 с.
8. Зарубежная музыка ХХ века. Материалы и документы. / Ред.-сост. и коммент. И.В. Нестьева. – М., 1975. – 254 с.
9. Конен В. История зарубежной музыки. Вып. ІІІ. Германия, Австрия, Италия, Франция, Польша с 1789 года до середины ХІХ века. – М., 1984. – 634 с.
10. Левик Б.В. История зарубежной музыки. Вып.ІІ. Вторая половина ХVІІІ века. – М., 1974. – 277 с.
11. Левик Б.В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. ІV. – М., 1973. – 493 с.
12. Левик Б.В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. ІІ. – М., 1979. – 302 с.
13. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года. Кн. вторая от Баха к Моцарту. – М., 1987. – 468 с.
14. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года, Т. І. – М., 1983. – 695 с.

15. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. V /Под. ред. Б. Левика. – М., 1980. – 391 с.
16. Музыка XX века. Очерки. Ч. I. 1890 – 1917. Кн. 1. / Ред. Д.В. Житомирский. – М., 1976. – 303 с.
17. Попова Т.В. Зарубежная музыка XVIII и начала XIX века. – М., 1976. – 190 с.
18. Розеншильд К.К. История зарубежной музыки. Вып. I. – М., 1973 – 535с.
19. Филенко Г. Французская музыка первой половины XX века. Очерки. – Л., 1983. – 232 с.
20. Шнеерсон Г.М. Французская музыка XX века. – М., 1970. – 576 с.
21. Шнеерсон Г.М. Портреты американских композиторов. – М., 1977. – 230 с.

ДОДАТКОВА

1. Аберт Герман. В.А.Моцарт. Ч.2. – М., 1990.
2. Александрова В.Н., Мейлих К.И. Ференц Лист. – Л., 1968.
3. Альшванг А.А. Произведения К.Дебюсси и М.Равеля. – М., 1963.
4. Альшванг А.А. Рихард Вагнер. – В кн.: Альшванг А. Избр. соч. Т.2. – М., 1965.
5. Альшванг А.А. Бетховен. Очерк жизни и творчества. – М., 1977
6. Альшванг А.А. Йозеф Гайдн. – В кн.: Альшванг А. Избр. соч. в 2-х т. Т.2. – М., 1965.
7. Альшванг А.А. Французский музыкальный импрессионизм. – М., 1945.
8. Альшванг А.А. Эспрессионизм в музыке. –«СМ». 1959, № 1.
9. Ауэрбах Л.Д. Рассказы о вальсе. – М., 1980.
10. Белоненко А. Георг Гендель. 1685 – 1759. Краткий очерк жизни и творчества. – Л., 1971.
11. Белза И. Ф. Антонин Дворжак. – М., - Л., 1949.
12. Белецкий И. Кристоф Виллибальд Глюк. – ЛО., 1971.
13. Берков В.О.Симфонии Бетховена. Путеводитель. – М., 1970.
14. Берлиоз Г. Избранные статьи. – М., 1956.
15. Бронфин Е.Ф. Джоаккино Россини. 1792 – 1864. Краткий очерк жизни и творчества. – М., 1966.
16. Вагнер Р. Статьи и материалы. – М., 1974.
17. Великович Э.И. Жорж Бизе. 1838 – 1875. Краткий очерк жизни и творчества. – Л., 1969.
18. Вульфиус П.А. Классические и романтические тенденции в творчестве Шуберга. – М., 1974.
19. Вульфиус П. Франц Шуберт. Очерки жизни и творчества. – М., 1983.
20. Гаал Д.Ш. Лист. – М., 1977.
21. Галацкая В.С. И.С.Бах. – М., 1966.
22. Галацкая В.С. Гендель. – М., 1960.
23. Гозенпуд А.А. Оперный словарь. – М. – Л., 1965.
24. Гольденвейзер А.Б. 32 сонаты Бетховена. – М., 1966.
25. Друскин М.С. Фортепианные концерты Моцарта. – М., 1959.
26. Гольдшмидт Гарри. Франц Шуберт. Жизненный путь. – М., 1968.
27. Друскин М.С. Австрийский экспрессионизм. – В кн.: Друскин М.С. О западноевропейской музыке XX века. – М., 1973.
28. Друскин М.С. Р.Вагнер. – М., 1963.
29. Друскин М.С. Иоганнес Брамс. – М., 1970.

30. Иванов-Борецкий М. Музыкально-историческая хрестоматия. – М., 1936, Т.2.
31. Иванова И.Л., Куколь Г.В., Черкашина М.Р. История оперы. – К., 1998.
32. Калинина Н. Клавирная музыка Баха в фортепианном классе. – ЛО, 1974.
33. Келдыш Т.Г. Пуччини. 1858 – 1924. Краткий очерк жизни и творчества. –Л., 1962.
34. Кенигсберг А.К. Карл Мария Вебер. – М. – Л., 1965.
35. Конен В.Д. Шуберт. – М., 1959.
36. Корто А. Шопен. – В кн.: О фортепианном искусстве. – М., 1965.
37. Краузе Э. Рихард Штраус. Образ и творчество. – М., 1961.
38. Крауклис Г.В. Симфонические поэмы Ф. Листа. – М., 1954.
39. Кремлев Ю.А. Эдвард Григ. – М., 1958.
40. Кремлев Ю. Клод Дебюсси. – М., 1965.
41. Кремлев Ю. Фортепианные сонаты Бетховена. – М., 1970.
42. Кречмар Г. История оперы. – Л., 1925.
43. Криктяева Т.С. Бедржих Сметана. 1824 – 1884. Краткий очерк жизни и творчества. – Л., 1976.
44. Крунтяева Т. Итальянская комическая опера XVIII века. – М., 1981.
45. Кузнецов К.А., Ямпольский И.М. Арканджело Корелли. – М., 1953.
46. Кузнецов К. Музыкально-исторические портреты. – М., 1937.
47. Куперен Ф. Искусство игры на клавесине. –М., 1973.
48. Лаврентьева И.В. Симфонии Шуберта. – М., 1967.
49. Левашева О.Е. Пуччини и его современники. – М., 1980.
50. Левик Б.В. Франц Шуберт. – М. – Л, 1952.
51. Левик Б.В. «Сельская честь» П.Масканьи. – М., 1957.
52. Ливанова Т.Н. Музыкальная драматургия Баха и ее исторические связи. – М., 1948.
53. Лист Ф. Ф. Шопен. – М., 1956.
54. Мазель Л.А. Шопен. – М., 1960.
55. Майлер Ф. Иоганн Штраус. – М., 1980.
56. Мейлих Е. Иоганн Штраус. Из истории венского вальса. – Л., 1969.
57. Мильштейн Я.И. Хорошо темперированный клавир И.С.Баха и особенности его исполнения. – М., 1967.
58. Мильштейн Я.И. Лист. Т, 2. – М., 1971.
59. Моцарт В.А. Избр. переписка. – М., 1958.
60. Нестьев И.В. Джакомо Пуччини и итальянский веризм. – В кн.: Нестьев И.В. На рубеже двух столетий. – М., 1967.
61. Нестьев И.В. Клод Дебюсси, Морис Равель и французский импрессионизм. – В кн.: Нестьев И.В. На рубеже двух столетий. – М., 1961
62. Новак Л. Йозеф Гайдн. Жизнь, творчество, историческое значение. – М., 1973.
63. Оперы Верди. Путеводитель. – М., 1971.
64. Орджоникидзе Г.Ш. Оперы Верди на сюжеты Шекспира. –М., 1967.
65. Письма Л.Бетховена. 1787 – 1811 /Сост., автор вступ. статьи и коммент. Н.Л.Фишман. – М., 1970.
66. Письма Л.Бетховена. 1812 – 1816 /Сост., автор вступ. статьи и коммент. Н.Л.Фишман. – М., 1977.
67. Ренессанс. Барокко. Классицизм. Проблема стилей в западноевропейском искусстве XV – XVII веков. – М., 1966.
68. Розеншильд К.К. Густав Малер. – М., 1975.

69. Роллан Р. Музыканты прошлых дней. – М., 1938.
70. Россини Дж. Избранные письма. Высказывания. Воспоминания. – М., 1968.
71. Рубинштейн А. Музыка и ее представители. – М., 1981.
72. Рыцарев С.А. Кристоф Виллибальд Глюк. – М., 1987.
73. Серов А.Н. Критические статьи. – СПб., 1892.
74. Синявер А.С. Джоаккино Россини. Жизнь и творчество. – М., 1964.
75. Смирнов В.В. Морис Равель и его творчество. – Л., 1981.
76. Соловцова Л.А. «Аида». Беседы о музыке. – «МЖ», 1977, № 9.
77. Соловцова Л.А. Джузеппе Верди. – М., 1966.
78. Соллертинский и. Кристоф Виллибальд Глюк. Музыкально-исторические этюды. – Л., 1956.
79. Стасов В.В. Лист, Шуман и Берлиоз в России. – М., 1954.
80. Теодор-Валенси «Берлиоз». – М., 1969.
81. Хохлов Ю.Н. «Лесной царь» Франца Шуберта. – «МЖ», 1972, № 17.
82. Хохловкина А.А. Берлиоз. – М., 1960.
83. Хохловкина А.А. Бизе. – М., 1954.
84. Хохловкина А.А. «Севильский цирюльник» Дж.Россини. – М., 1958.
85. Цыпин Г.М. Морис Равель. – М., 1959.
86. Черная Е.С. Моцарт. Жизнь и творчество. – М., 1966.
87. Черная Е. Вольный стрелок. – «МЖ», 1971, № 18.
88. Черная Е.С. Франц Шуберт. – М., 1966.
89. Чичерин Г.В. Моцарт. Исследовательский этюд. – М., 1977.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен – 2 семестр.

5. Засоби діагностики успішності навчання – виконання модульних контрольних робіт, тестів, колоквиумів, написання та захист рефератів, складання музичних тем з курсу.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ «ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ (ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ) МУЗИКИ

Вступ. Історія західноєвропейської музики – одна з найважливіших дисциплін музично-теоретичного циклу, що має велике значення як для підготовки майбутніх фахівців, так і для формування їхнього світогляду. Вона дає музично-історичні відомості про життєвий шлях і творчу діяльність композиторів, синтезує теоретичні проблеми, пов'язані з розкриттям музичної мови, мелодичної, гармонічної і структурної своєрідності творів різних жанрів і стильових напрямків.

РОЗДІЛ І. МУЗИЧНА КУЛЬТУРА НІМЕЧЧИНИ ТА АВСТРІЇ XVII – XVIII СТОЛІТЬ

ТЕМА 1. ТВОРЧІСТЬ ЙОГАННА СЕБАСТ'ЯНА БАХА

(1685 – 1770)

Місце творчої спадщини Й.С.Баха в історії світової музичної культури та в сучасній музичній практиці. Життєвий і творчий шлях Й.С.Баха.

Характеристика творчості за жанрами: кантатно-ораторіальний (світські та духовні кантати, пристрасті /Пристрасті за Матфеєм/, меса сі мінор /1738/. Особливості трактування, образний лад); клавірний (“Добре темперований клавір” – видатний взірець клавірного мистецтва Й.С.Баха /1722 – 1744/, тематика, побудова прелюдії і фуґи; органний (Токата і фуґа ре мінор); інструментальний (скрипкові партити, сонати, віолончельні сюїти); оркестровий (“Бранденбурзькі концерти”). Інтонаційні зв’язки тем Й.С.Баха з різними жанрами інструментальної та вокальної музики XVIII століття. Народні-пісенні джерела творчості Й.С.Баха. Історичне значення його творчості.

ТЕМА 2. ТВОРЧІСТЬ ГЕОРГА ФРІДРІХА ГЕНДЕЛЯ (1685 – 1759)

Г.Ф.Гендель – видатний німецький композитор першої половини XVIII століття. Життєвий і творчий шлях композитора (дитячі та юнацькі роки, період ранньої творчості /Гамбург – Італія/, період зрілої творчості /Лондон/). Національна основа творчості. Характеристика творчості Г.Ф.Генделя за жанрами: оперний (трактування опери, драматизація жанру опери); кантатно-ораторіальний (структура, драматургія, трактування оркестру і вокально-хорових партій. Ораторія “Самсон” /1743/. Монументально-героїчний стиль, оптимістичне розв’язання драматичного конфлікту); інструментальний (роль поліфонії і гармонії); оркестрова музика (“Концерти гресо”). Історичне значення творчості Г.Ф.Генделя.

ТЕМА 3. ВІДЕНСЬКИЙ КЛАСИЦИЗМ ТВОРЧІСТЬ ЙОЗЕФА ГАЙДНА (1732 – 1809)

Віденський класицизм як продовження традицій античного мистецтва. Оркестр віденських класиків. Трактування окремих інструментів та оркестрових груп. Аналіз структурних принципів розвитку і формоутворення. Життєвий і творчий шлях Й.Гайдна. Народні джерела творчості і його зв’язок з німецьким, австрійським, угорським, чеським фольклором. Жанрове багатство, елементи програмності. Симфонічна творчість Й.Гайдна. Трактування оркестру. Будова сонатно-симфонічного циклу. Створення перших програмних симфоній (“Ранок”, “Полудень”, “Вечір”, цикли “Паризьких” /1768/ і “Лондонських” симфоній /1891 –1895/). “Прощальна симфонія” № 45 (1772). Характерне коло музичних образів. Симфонія № 103 з тремоло литавр (1795) – класичний зразок довершеного стилю композитора. Характеристика симфонії “Сюрприз”. Камерно-інструментальний жанр (квартети, тріо, сонати, варіації). Ораторія “Пори

року” (1801): ідейні засади, народно-побутовий сюжет, риси народності і реалізму. Значення творчості Й. Гайдна.

РОЗДІЛ II **ВІДЕНСЬКА КЛАСИЧНА ШКОЛА**

ТЕМА 1. ТВОРЧІСТЬ ВОЛЬФГАНГА АМАДЕЯ МОЦАРТА **(1756 – 1791)**

Життєвий і творчий шлях В.А.Моцарта. Творчість В.А.Моцарта за жанрами: оперний (жанрова різноманітність опер, елементи жанрового синтезу в операх періоду зрілості; різні типи опер: реалістична музична комедія /“Весілля Фігаро”, 1786/, музична драма-комедія /“Дон Жуан”, 1787/, філософська музична казка-зінгшпіль /“Чарівна флейта”/, 1787. Трагування оперної увертюри, значення арій, ансамблів і хорів у розкритті музичної драматургії опери); симфонічний (лірико-драматичний тип симфонізму, його пісенні тенденції і монументальні риси на прикладах симфоній 1788 р. – соль мінор № 40, до мажор № 41 “Юпітер”. Нові принципи. Трагування циклу); кантатно-ораторіальний (“Реквієм”); інструментальний жанр (Клавірні твори. Жанр концерту і сонати в творчості В.А.Моцарта, особливості трагування). Значення творчості В.А.Моцарта.

ТЕМА 2. МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ПЕРІОДУ ВЕЛИКОЇ **ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.** **ТВОРЧІСТЬ ЛЮДВІГА БЕТХОВЕНА** **(1770 – 1827)**

Вплив ідей французької революції на масові революційні жанри і їх зв’язок із національним мистецтвом.

Творчий шлях Л.Бетховена. Періодизація творчості. Тематика Л.Бетховена. Класичні, героїчні та романтичні тенденції. Зв’язок з народною творчістю. Творчість Л.Бетховена за жанрами: симфонічний (Різні принципи симфонічної драматургії. Третя “Героїчна” симфонія /1804/. Риси монументального симфонізму, драматизм і гострота контрастів як реалістичне відображення життєвих протиріч і конфліктів. П’ята симфонія, до мінор /1808/. Ідея твору: “через боротьбу до перемоги”. Особливості музичної драматургії. Історичне значення Дев’ятої симфонії. Програмні симфонічні твори. Шоста “Пасторальна” симфонія, фа мажор, увертюра “Егмонт” /1810/. Програмні тенденції симфонічного циклу); фортепіанний жанр (Різноманітність бетховенських фортепіанних сонат. “Патетична” соната /1798/ – класичний зразок раннього періоду. Єдність циклу, традиція і новаторство. Сонати № 14 /1801/, “Appassionata” /1806/. Еволюція сонатного

жанру. Героїко-романтичні тенденції); оперний жанр (“Фіделіо”). Вокальна творчість композитора. Світове значення творчості Л.Бетховена.

РОЗДІЛ III

РОМАНТИЗМ У МУЗИЦІ

(ранній романтизм)

ТЕМА 1. ТВОРЧИСТЬ ФРАНЦА ШУБЕРТА

(1797 – 1828)

Характерні риси романтичного напрямку в музиці. Життєвий і творчий шлях Ф.Шуберта. Трагування поетичних сюжетів у вокальній творчості Ф.Шуберта. Пісенність – основа стилю Ф.Шуберта. Особливості музичної драматургії симфонії, її романтичні тенденції. Симфонія сі мінор “Незакінчена” /1822/ – найвище досягнення композитора в симфонічній творчості. Особливості трагування двохчастинного циклу сі-мінорної симфонії. Єдність музичних образів. Тематичний, структурний, фактурний і тембровий зв’язок основних образів симфонії, синтез вокальних та інструментальних жанрів. Клавірна творчість Ф.Шуберта. Вокальна творчість. Вокальні цикли “Прекрасна мельничка” /1823/ і “Зимовий шлях” /1827/ – взірці романтичного трагування. Розвиток музичних образів. Жанрова і композиційна багатогранність вокальної музики Ф.Шуберта. Народнореалістична основа музики. Значення творчості Ф.Шуберта.

ТЕМА 2. ІТАЛІЙСЬКА ОПЕРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ

XIX СТОЛІТТЯ.

ТВОРЧИСТЬ ДЖОАККІНО РОССІНІ

(1792 – 1868)

Італія – батьківщина класичних типів оперного мистецтва. Національно-визвольна боротьба італійського народу і її відображення в оперному мистецтві. Життєвий і творчий шлях Дж. Россіні. “Севільський цирюльник” /1816/ – краща опера Дж. Россіні, вершина італійської опери-buffa. Демократичність, реалізм сюжету і музики. Сюжет опери, трагування і лібрето, музичні образи, драматургія опери. Створення національно-героїчної “Вільгельм Телль” /1829/ як відображення традиції італійської і французької опер. Риси художнього стилю Дж. Россіні. Значення творчості Дж. Россіні.

ТЕМА 3. ТВОРЧИСТЬ ФЕЛІКСА МЕНДЕЛЬСОНА-БАРТОЛЬДІ

(1809 – 1847)

Ф.Мендельсон – видатний німецький композитор-романтик першої половини ХІХ століття, піаніст, диригент, педагог, музично-громадський діяч. Ф.Мендельсон – видатний представник лейпцизької школи. Творчий шлях Ф.Мендельсона. Пісенність – основа музичного стилю композитора. Романтичні тенденції симфонізму Ф.Мендельсона. “Шотландська” /1830 – 1842/ та “Італійська” симфонія /1832/ як зразок німецького романтичного симфонізму. Програмні концертні увертюри. Трактування музичних образів. Написання музики до комедії Шекспіра “Сон в літню ніч” /1826/. Втілення образів романтичної фантастики. Концерт для скрипки з оркестром мі мінор Ф.Мендельсона /1844/ і його традиції в розвитку жанру концерту. Фортепіанна творчість. Створення Ф.Мендельсоном нового жанру романтичної музики інструментальної “Пісні без слів” /1832 – 1845/. Вокальна і хорова спадщина. Значення творчості Ф.Мендельсона.

**ТЕМА 4. ФРАНЦУЗЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ПЕРШОЇ
ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ.**

ТВОРЧІСТЬ ГЕКТОРА БЕРЛІОЗА

(1803 – 1869)

Розвиток французької музичної культури першої половини ХІХ століття. Г.Берліоз – видатний французький композитор, диригент, музичний критик, публіцист, громадський діяч, один з найбільших і своєрідних представників музичного романтизму. Зв'язок музики Г.Берліоза з подіями революції 1830 року. Особиста участь композитора в революційних подіях. Характеристика творчості Г.Берліоза за жанрами. Симфонічна творчість. Оркестр Г.Берліоза. Перша “Фантастична симфонія” /1830/, її історичне значення. Програмні тенденції, картинно-програмний симфонізм, принцип монотематизму. Г.Берліоз і російська музична культура. Значення творчості Г.Берліоза.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРОПИВНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Схвалено
кафедрою музично-теоретичних
та інструментальних дисциплін

Протокол №   1   від
«   29   »   серпня   2016 р.
Завідувач кафедри
_____

Затверджено
Ректор _____

О.А.Семенюк
«   »   2016 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни «**ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ МУЗИКИ**»
(західноєвропейська)

для студентів 2 курсу мистецького факультету
денної форми навчання

укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра

Галузь знань: **0202. МИСТЕЦТВО**
напряму підготовки: **6.020204. МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО.**

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної музики» (західноєвропейська) складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямку (спеціальності) **6.020204. «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»**.

Історія зарубіжної (західноєвропейської) музики – один з етапів об'ємного курсу зарубіжної музики, який вивчається у вищому навчальному закладі.

Велика й багатогранна виховна роль курсу історії західноєвропейської музики в процесі підготовки вчителя-музиканта широкого профілю й педагога-пропагандиста.

Історія західноєвропейської музики вважається проблемним курсом, який будується на широкому історичному тлі вивчення музичних творів, Його предметом є процес розвитку музичної культури.

ПРЕДМЕТОМ вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної музики» є загальні теоретичні та методологічні питання історії музики в її соціологічному та історичному аспектах, розраховані на ознайомлення студентів з провідними музичними жанрами, формами, напрямками і стилями, на з'ясування їхніх характерних рис і ролі сучасного музичного мистецтва в розвитку багатонаціональної культури.

Курс історії західноєвропейської музики та музичної літератури займає чільне місце серед дисциплін, що вивчаються на мистецьких та музично-педагогічних факультетах педагогічних університетів.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ. Досягненню поставленої мети і завдань значно сприяють міждисциплінарні зв'язки, встановлювані між близькими за змістом музичними дисциплінами, як історія української та зарубіжної музики (російської), музичної культури ХХ і ХХІ століть, музичного фольклору; музично-теоретичними предметами (елементарна теорія музики, сольфеджіо, гармонія, аналіз музичних творів, поліфонія); літературою, географією, історією нового світу та філософією.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. РОМАНТИЗМ У МУЗИЦІ (пізній романтизм)
2. ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА КІНЦЯ ХІХ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Історія зарубіжної музики» (західноєвропейської) є:

- сприяти підготовці висококваліфікованих, професійно зрілих музикантів-педагогів, які добре знають музичну класику та народну творчість минулого й сучасного;
- вміти самостійно орієнтуватися в проблемах музичного мистецтва;
- чітко уявляти історичні шляхи та перспективи розвитку музичного мистецтва;
- формувати художній смак студентів;
- допомагати їм оволодіти науково-обґрунтованими критеріями оцінки нових або маловідомих музичних творів.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної музики» (західно-європейської) є:

- набуття знань про основні етапи розвитку зарубіжної музичної культури в їхньому історичному зв'язку;
- вивчення творчої спадщини окремих композиторів;
- пізнання характерних рис музичного стилю та музичних жанрів;
- засвоєння історико-теоретичних понять;

- опанування музичним матеріалом;
- формування музично-образних уявлень.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- глибоко теоретичний матеріал з курсу «Історія зарубіжної музики»;
- специфіку розвитку музичного мистецтва;
- кардинальні напрямки і тенденції розвитку музичного мистецтва;
- історичні шляхи розвитку різножанрової музики;
- музичні теми з курсу

вміти:

- логічно і послідовно викладати засвоєний матеріал, пов'язуючи його з раніше вивченим;
- бачити міжпредметні зв'язки;
- наводити приклади, коментувати їх, порівнювати з фактами історії музики різних народів та сучасного музичного мистецтва;
- застосовувати теоретичні знання у виконавській практиці;
- використовувати науково-дослідницькі праці у написанні рефератів, доповідей, повідомлень;
- аналізувати дослідницькі концепції провідних учених;
- періодизувати етапи історії розвитку музичного мистецтва;
- розкривати закономірності розвитку музичного мистецтва;
- самостійно опрацьовувати окремі теми з курсу;
- виконувати напам'ять музичні теми з курсу (співати у супроводі інструмента або без супроводу, грати на інструменті), визначати на слух;
- підготувати художньо-педагогічний аналіз (музичного твору);
- визначати форму музичних творів, засоби музичної виразності (лад, тональність, фрази, кульмінації, темпо-ритмічну структуру і т.п.);
- працювати з основною та допоміжною літературою в бібліотеці, інтернеті.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 год., 2 кредити ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. РОМАНТИЗМ У МУЗИЦІ (пізній романтизм)

Лекція 1. Італійська музична культура середини та кінця XIX століття. Творчість Дж. Верді.

Лекція 2. Чеська музична культура XIX століття. Творчість А.Дворжака.

Змістовий модуль 2. ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА КІНЦЯ XIX ПОЧАТКУ XX СТОЛІТЬ.

Лекція 3. Французька музична культура другої половини XIX століття. Творчість Ж.Бізе.

Лекція 4. Норвезька музична культура кінця XIX століття. Творчість Е.Гріга.

Лекція 5. Нові музичні напрямки в зарубіжній музиці кінця XIX – початку XX століть.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Галацкая В.С. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. I. – М., 1985. – 351 с.
2. Галацкая В.С. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. III / Под ред. Е.М. Царевой. – М., 1977. – 560 с.
3. Гивенталь И.А., Щукина-Гингольд Л.Д. Музыкальная литература. Вып. II. – М., 1984. – 442 с.
4. Гивенталь И.А., Гингольд Л.Д.. Музыкальная литература. Г.Ф. Гендель, И.С.Бах. – М., 1986. – 443 с.
5. Грубер Р.И. Всеобщая история музыки. Ч. I. – М., 1965. – 384 с.
6. Дідич Г.С. Історія західноєвропейської музики. Ч. I. – Кіровоград, 2005. – 226 с.
7. Друскин М. История зарубежной музыки второй половины XIX века. Вып. IV. – М., 1976. – 519 с.
8. Зарубежная музыка XX века. Материалы и документы. / Ред.-сост. и коммент. И.В. Нестьева. – М., 1975. – 254 с.
9. Конен В. История зарубежной музыки. Вып. III. Германия, Австрия, Италия, Франция, Польша с 1789 года до середины XIX века. – М., 1984. – 634 с.
10. Левик Б.В. История зарубежной музыки. Вып. II. Вторая половина XVIII века. – М., 1974. – 277 с.
11. Левик Б.В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. IV. – М., 1973. – 493 с.
12. Левик Б.В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. II. – М., 1979. – 302 с.
13. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года. Кн. вторая от Баха к Моцарту. – М., 1987. – 468 с.
14. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года, Т. I. – М., 1983. – 695 с.
15. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып. V /Под. ред. Б. Левика. – М., 1980. – 391 с.
16. Музыка XX века. Очерки. Ч. I. 1890 – 1917. Кн. 1. / Ред. Д.В. Житомирский. – М., 1976. – 303 с.
17. Попова Т.В. Зарубежная музыка XVIII и начала XIX века. – М., 1976. – 190 с.
18. Розеншильд К.К. История зарубежной музыки. Вып. I. – М., 1973 – 535 с.
19. Филенко Г. Французская музыка первой половины XX века. Очерки. – Л., 1983. – 232 с.
20. Шнеерсон Г.М. Французская музыка XX века. – М., 1970. – 576 с.
21. Шнеерсон Г.М. Портреты американских композиторов. – М., 1977. – 230 с.

ДОДАТКОВА

1. Аберт Герман. В.А. Моцарт. Ч. 2. – М., 1990.
2. Александрова В.Н., Мейлих К.И. Ференц Лист. – Л., 1968.
3. Альшванг А.А. Произведения К. Дебюсси и М. Равеля. – М., 1963.
4. Альшванг А.А. Рихард Вагнер. – В кн.: Альшванг А. Избр. соч. Т. 2. – М., 1965.
5. Альшванг А.А. Бетховен. Очерк жизни и творчества. – М., 1977
6. Альшванг А.А. Йозеф Гайдн. – В кн.: Альшванг А. Избр. соч. в 2-х т. Т. 2. – М.,

1965.

7. Альшванг А.А. Французский музыкальный импрессионизм. – М., 1945.
8. Альшванг А.А. Эспрессионизм в музыке. –«СМ». 1959, № 1.
9. Ауэрбах Л.Д. Рассказы о вальсе. – М., 1980.
10. Белоненко А. Георг Гендель. 1685 – 1759. Краткий очерк жизни и творчества. – Л., 1971.
11. Белза И. Ф. Антонин Дворжак. – М., - Л., 1949.
12. Белецкий И. Кристоф Виллибальд Глюк. – ЛО., 1971.
13. Берков В.О.Симфонии Бетховена. Путеводитель. – М., 1970.
14. Берлиоз Г. Избранные статьи. – М., 1956.
15. Бронфин Е.Ф. Джоаккино Россини. 1792 – 1864. Краткий очерк жизни и творчества. – М., 1966.
16. Вагнер Р. Статьи и материалы. – М., 1974.
17. Великович Э.И. Жорж Бизе. 1838 – 1875. Краткий очерк жизни и творчества. – Л., 1969.
18. Вульфийус П.А. Классические и романтические тенденции в творчестве Шуберта. – М., 1974.
19. Вульфийус П. Франц Шуберт. Очерки жизни и творчества. – М., 1983.
20. Гаал Д.Ш. Лист. – М., 1977.
21. Галацкая В.С. И.С.Бах. – М., 1966.
22. Галацкая В.С. Гендель. – М., 1960.
23. Гозенпуд А.А. Оперный словарь. – М. – Л., 1965.
24. Гольденвейзер А.Б. 32 сонаты Бетховена. – М., 1966.
25. Друскин М.С. Фортепианные концерты Моцарта. – М., 1959.
26. Гольдшмидт Гарри. Франц Шуберт. Жизненный путь. – М., 1968.
27. Друскин М.С. Австрийский экспрессионизм. – В кн.: Друскин М.С. О западноевропейской музыке XX века. – М., 1973.
28. Друскин М.С. Р.Вагнер. – М., 1963.
29. Друскин М.С. Иоганнес Брамс. – М., 1970.
30. Иванов-Борецкий М. Музыкально-историческая хрестоматия. – М., 1936, Т.2.
31. Иванова И.Л., Куколь Г.В., Черкашина М.Р. История оперы. – К., 1998.
32. Калинина Н. Клавирная музыка Баха в фортепианном классе. – ЛО, 1974.
33. Келдыш Т.Г. Пуччини. 1858 – 1924. Краткий очерк жизни и творчества. –Л.,

1962.

34. Кенигсберг А.К. Карл Мария Вебер. – М. – Л., 1965.
35. Конен В.Д. Шуберт. – М., 1959.
36. Корто А. Шопен. – В кн.: О фортепианном искусстве. – М., 1965.
37. Краузе Э. Рихард Штраус. Образ и творчество. – М., 1961.
38. Крауклис Г.В. Симфонические поэмы Ф. Листа. – М., 1954.
39. Кремлев Ю.А. Эдвард Григ. – М., 1958.
40. Кремлев Ю. Клод Дебюсси. – М., 1965.
41. Кремлев Ю. Фортепианные сонаты Бетховена. – М., 1970.
42. Кречмар Г. История оперы. – Л., 1925.
43. Криктяева Т.С. Бедржих Сметана. 1824 – 1884. Краткий очерк жизни и творчества. – Л., 1976.
44. Крунтяева Т. Итальянская комическая опера XVIII века. – М., 1981.
45. Кузнецов К.А., Ямпольский И.М. Арканджело Корелли. – М., 1953.
46. Кузнецов К. Музыкально-исторические портреты. – М., 1937.

47. Куперен Ф. Искусство игры на клавесине. – М., 1973.
48. Лаврентьева И.В. Симфонии Шуберта. – М., 1967.
49. Левашева О.Е. Пуччини и его современники. – М., 1980.
50. Левик Б.В. Франц Шуберт. – М. – Л, 1952.
51. Левик Б.В. «Сельская честь» П.Масканьи. – М., 1957.
52. Ливанова Т.Н. Музыкальная драматургия Баха и ее исторические связи. – М., 1948.
53. Лист Ф. Ф. Шопен. – М., 1956.
54. Мазель Л.А. Шопен. – М., 1960.
55. Майлер Ф. Иоганн Штраус. – М., 1980.
56. Мейлих Е. Иоганн Штраус. Из истории венского вальса. – Л., 1969.
57. Мильштейн Я.И. Хорошо темперированный клавир И.С.Баха и особенности его исполнения. – М., 1967.
58. Мильштейн Я.И. Лист. Т, 2. – М., 1971.
59. Моцарт В.А. Избр. переписка. – М., 1958.
60. Нестьев И.В. Джакомо Пуччини и итальянский веризм. – В кн.: Нестьев И.В. На рубеже двух столетий. – М., 1967.
61. Нестьев И.В. Клод Дебюсси, Морис Равель и французский импрессионизм. – В кн.: Нестьев И.В. На рубеже двух столетий. – М., 1961
62. Новак Л. Йозеф Гайдн. Жизнь, творчество, историческое значение. – М., 1973.
63. Оперы Верди. Путеводитель. – М., 1971.
64. Орджоникидзе Г.Ш. Оперы Верди на сюжеты Шекспира. – М., 1967.
65. Письма Л.Бетховена. 1787 – 1811 /Сост., автор вступ. статьи и коммент. Н.Л.Фишман. – М., 1970.
66. Письма Л.Бетховена. 1812 – 1816 /Сост., автор вступ. статьи и коммент. Н.Л.Фишман. – М., 1977.
67. Ренессанс. Барокко. Классицизм. Проблема стилей в западноевропейском искусстве XV – XVII веков. – М., 1966.
68. Розеншильд К.К. Густав Малер. – М., 1975.
69. Роллан Р. Музыканты прошлых дней. – М., 1938.
70. Россини Дж. Избранные письма. Высказывания. Воспоминания. – М., 1968.
71. Рубинштейн А. Музыка и ее представители. – М., 1981.
72. Рыцарев С.А. Кристоф Виллибальд Глюк. – М., 1987.
73. Серов А.Н. Критические статьи. – СПб., 1892.
74. Синявер А.С. Джоаккино Россини. Жизнь и творчество. – М., 1964.
75. Смирнов В.В. Морис Равель и его творчество. – Л., 1981.
76. Соловцова Л.А. «Аида». Беседы о музыке. – «МЖ», 1977, № 9.
77. Соловцова Л.А. Джузеппе Верди. – М., 1966.
78. Соллертинский и. Кристоф Виллибальд Глюк. Музыкально-исторические этюды. – Л., 1956.
79. Стасов В.В. Лист, Шуман и Берлиоз в России. – М., 1954.
80. Теодор-Валенси «Берлиоз». – М., 1969.
81. Хохлов Ю.Н. «Лесной царь» Франца Шуберта. – «МЖ», 1972, № 17.
82. Хохловкина А.А. Берлиоз. – М., 1960.
83. Хохловкина А.А. Бизе. – М., 1954.
84. Хохловкина А.А. «Севильский цирюльник» Дж.Россини. – М., 1958.
85. Цыпин Г.М. Морис Равель. – М., 1959.
86. Черная Е.С. Моцарт. Жизнь и творчество. – М., 1966.

87. Черная Е. Вольный стрелок. – «МЖ», 1971, № 18.
88. Черная Е.С. Франц Шуберт. – М., 1966.
89. Чичерин Г.В. Моцарт. Исследовательский этюд. – М., 1977.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік – 3 семестр.

5. Засоби діагностики успішності навчання – виконання модульних контрольних робіт, тестів, колоквиумів, написання та захист рефератів, складання музичних тем з курсу.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ «ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ (ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ) МУЗИКИ

РОЗДІЛ V РОМАНТИЗМ У МУЗИЦІ (пізній романтизм)

**ТЕМА 1. ІТАЛІЙСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА СЕРЕДИНИ
ТА КІНЦЯ ХІХ СТОЛІТТЯ.
ТВОРЧІСТЬ ДЖУЗЕППЕ ВЕРДІ
(1813 – 1901)**

**. ТЕМА 2. ЧЕСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ХІХ СТОЛІТТЯ.
ТВОРЧІСТЬ АНТОНІНА ДВОРЖАКА
(1841 – 1904)**

Національно-визвольна боротьба італійського народу і відображення її у творчості Дж. Верді. Дж. Верді – класик італійської музики. Творчий шлях композитора. Оперна творчість. Оперни 40 і 50-х років. Тема соціальної несправедливості, багатогранність авторських характеристик персонажів. Створення чудових жіночих образів. Лірико-психологічна драма “Травіата”. Музична характеристика головних образів опери. Музична драматургія опери “Риголетто”. Трагування арій, ансамблів, сцен, хорових епізодів. Роль оркестру. Оперни 60-х та 70-х років. Шлях Дж. Верді від “номерної опери” до жанру музичної драми. Монументальна героїчна опера “Аїда” /1870/. Поєднання жанрових узагальнень з розгорнутою системою лейтмотивів. Метод наскрізного симфонічного розвитку, масштабність оперних форм. Багатогранність тематики, східні сцени опери. Пізні опери Дж. Верді. Значення творчості Дж. Верді в історії італійської та світової музичної культури.

**. ТЕМА 2. ЧЕСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ХІХ СТОЛІТТЯ.
ТВОРЧІСТЬ АНТОНІНА ДВОРЖАКА
(1841 – 1904)**

Розвиток чеської музичної культури другої половини ХІХ століття. А.Дворжак – найвідоміший представник чеської музичної класики. Творчий

шлях композитора. Створення перших симфоній, “Слов’янських танців” /1878 – 1886/. Початок світової популярності А.Дворжака. Створення концерту для скрипки /1880/, симфонії Ре мажор /1880/. Новаторське трактування циклів, зв’язок з народно-танцювальними жанрами (фуріант і полька) в фіналі концерту для скрипки. Симфонія “З Нового світу” /1893/ – видатний твір А.Дворжака, вершина чеського симфонізму. Багатство тематики, народні джерела твору, програмні тенденції. Симфонічні поеми 1896 року, їх народно-казкова тематика (“Водяний”, “Полуденниця”, Золота прядка”, “Голуб”). Оперна творчість. Лірико-комічні та казково-фантастичні опери “Чорт і Кача” /1899/, “Русалка” /1902 – 1903/ – кращі опери композитора. Камерно-інструментальна та вокальна творчість. Зв’язок з чеським, моравським, слов’янським і негритянським фольклором. Значення творчості А.Дворжака.

РОЗДІЛ VI

ЗАРУБІЖНА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА КІНЦЯ ХІХ – **ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ**

ТЕМА 1. ФРАНЦУЗЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА **ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ.** **ТВОРЧІСТЬ ЖОРЖА БІЗЕ** **(1838 – 1875)**

Розвиток французької музичної культури другої половини ХІХ століття. Творчість Ж.Бізе. Оперна творчість. Драматизація жанру ліричної опери. Від східної екзотики “Шукачів перлин” /1863/ і “Пертської красуні” /1866/ до реалістичної концепції опери “Кармен” /1874/. Особливості оперної драматургії. Опора на іспансько-циганський фольклор. Симфонічна творчість. Особливості музичної драматургії оркестрової сюїти Ж.Бізе і Е.Гіро “Арлезіанка” /1872, 1885 – Е.Гіро/, зв’язок музики з п’єсою А.Доде. Вокальна творчість. Коло тем і музичних образів. Значення творчості Ж.Бізе.

ТЕМА 2. НОРВЕЗЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА **КІНЦЯ ХІХ СТОЛІТТЯ.** **ТВОРЧІСТЬ ЕДВАРДА ГРИГА** **(1843 – 1907)**

Розвиток норвезької музичної культури кінця ХІХ століття. Е.Григ – видатний норвезький композитор, класик норвезької музичної культури, музично-громадський і політичний діяч. Народна-національна основа музики Е.Грига.

Творчий шлях Е.Грига. Фортепіанна творчість (Соната оп.7 /1865/. Концерт для фортепіано /1868/. Рельєфність тематизму, зв’язок з народними джерелами, особливості розвитку музичних образів. Програмні ліричні

п'єси). Симфонічна творчість. Оркестрові сюїти “Пер Гюнт” /1888 – 1891/. Зв’язок музики з драмою Г.Ібсена. Камерно-інструментальна і вокальна музика Е.Грига. Зв’язок з норвезькою і датською національною поезією (Андерсен, Бьорнсон, Ібсен). Поетичні картини природи. Романтичні образи. Значення творчості Е.Грига.

**ТЕМА 3.   НОВІ МУЗИЧНІ НАПРЯМКИ В ЗАРУБІЖНІЙ
МУЗИЦІ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ**

Італійський оперний веризм. Творчість П.Масканьї, Р.Леонкавалло, Д.Пуччіні. Французький імпресіонізм. Творчість К.Дебюссї, М.Равеля. Експресіонізм. Нова віденська школа. Творчість Г.Малера, Р.Штрауса, А.Шенберга, А.Берга. Урбанізм. Представники французької шістки (Л.Дюрей, А.Онеггер, Д.Мійо, Ж.Тайфер, Ф.Пуленк, Ж.Орік). Передбачення деяких принципів розвитку музики 50 – 60-х років (“Військовий реквієм” Б.Бріттена, “Dies irae” К.Пендерецького).